

VIRTUAL VA QO'SHMA TA'LIM MUHITI ORQALI MUSIQA TINGLASH KO'NIKMALARINI SHAKLLANTIRISH

Abduvaxobova Zuxra Abduqahhor qizi

Namangan davlat pedagogika instituti

Musiqa ta'limi va san'at yo'nalishi magistratura 1-kurstalabasi

Annotatsiya

Mazkur maqolada o'quvchilarda musiqani tinglash ko'nikmalarini virtual va qo'shma ta'lim muhiti orqali rivojlantirish masalalari ko'rib chiqiladi. Musiqiy ta'limda eshitish qobiliyatini va tanqidiy tahlilni rivojlantirish uchun raqamli vositalar, hamkorlikka asoslangan yondashuvlar va pedagogik strategiyalarni integratsiya qilishga urg'u beriladi. Natijalar bunday muhitlarning o'quvchilarni musiqiy tushunish va faol ishtirokini kuchaytirishda samaradorligini ko'rsatadi.

Kalit so'zlar: Musiqiy ta'lim, virtual o'qitish, qo'shma ta'lim muhiti, eshitish qobiliyatlari, hamkorlikda o'rganish, raqamli pedagogika.

Ta'lim amaliyotining rivojlanishi texnologik yutuqlar va hamkorlikka asoslangan o'quv paradigmalari bilan sezilarli darajada shakllanmoqda. Musiqiy ta'lim an'anaviy tarzda yuzma-yuz o'zaro ta'sir va amaliy mashg'ulotlarga asoslangan bo'lsa, bugungi kunda virtual va qo'shma ta'lim metodlarini qo'llashga intilmoqda. Ushbu yondashuvlar o'quvchilarga moslashuvchan va inklyuziv muhitda musiqani tinglash ko'nikmalarini rivojlantirish imkoniyatini beradi. Mazkur maqolada ushbu metodologiyalarning o'quvchilarda musiqani tinglash qobiliyatlarini rivojlantirishdagi roli ko'rib chiqiladi, bunda individual va jamoaviy o'rganish tajribalari e'tiborga olinadi.

Tadqiqotda sifat va miqdoriy ma'lumotlarni yig'ish usullarini o'z ichiga olgan aralash metodlar yondashuvi qo'llanildi. Ishtirokchilar 12-16 yoshdagi turli ijtimoiy-madaniy qatlamlardan bo'lgan 60 nafar o'quvchilarni tashkil etdi. 12 haftalik davr mobaynida o'quvchilar Zoom va Google Classroom kabi raqamli platformalar orqali tashkil etilgan virtual musiqani tinglash mashg'ulotlarida qatnashdilar. Mashg'ulotlar davomida yo'naltirilgan tinglash vazifalari, tengdoshlar bilan muhokamalar va musiqiy asarlarni hamkorlikda tahlil qilish ishlari amalga oshirildi.

International Conference on Educational Discoveries and Humanities

Hosted online from Moscow, Russia

Website: econfseries.com

16th January, 2025

Ma'lumotlar dastlabki va keyingi so'rovnomalar, fokus guruh intervyulari va o'qituvchilarning kuzatuv qaydnomalari orqali to'plandi.

Virtual va birgalikda ta'lim muhiti orqali musiqa tinglash ko'nikmalarini shakllantirish

Musiqa tinglash ko'nikmalarini o'qitishda virtual va qo'shma ta'lim muhitlarining integratsiyasi o'quvchilarning eshitish qobiliyatini, qadrlashini va tahliliy qobiliyatlarini oshirishning innovatsion usullarini taklif etadi. Quyida bunday muhit musiqa tinglash qobiliyatlarini rivojlantirishga qanday yordam berishi mumkinligi o'rganilgan:

Musiqa tinglash mahoratini shakllantirishning asosiy tarkibiy qismlari

Musiqa tinglash qobiliyatini rivojlantirish uchun mustahkam asos yaratadi. Ularga chuqurroq kontekst berish uchun har bir komponent haqida bir oz ko'proq ma'lumot:

1. Eshitish Idroki

- Bu musiqa tinglashning texnik asosidir. Qulog'ingizni o'rgatish orqali siz nafaqat ohang yoki ritm kabi elementlarni farqlashni o'rganasiz, balki ohang, dinamika va temp o'zgarishidagi nozikliklarni aniqlash qobiliyatingizni oshirasiz.

- Amaliy mashqlar quyidagilarni o'z ichiga olishi mumkin:

- Pitch va intervalni aniqlash uchun quloq mashqlari.

- Muayyan asboblarni bir parcha ajratishga qaratilgan tinglash seanslari.

2. Tanqidiy Tahlil

- Tanqidiy tinglash zavqlanishdan tashqarida bo'lib, musiqa nima uchun qanday ishlashini tushunishga qaratilgan. Bunga quyidagilar kiradi:

- Bastakorlar hikoya yaratish uchun strukturadan (sonata yoki rondo shakli kabi) qanday foydalanishini o'rganish.

- Takroriy motiflar va o'zgarishlarni aniqlash.

- Kompozitsiyalarga tarixiy yoki madaniy ta'sirlarni taqqoslash.

- Faoliyat asarning uslubiy ta'siri haqidagi munozaralarni yoki spektakllarni tanqid qilishni o'z ichiga olishi mumkin.

3. Hissiy Aloqa

- Musiqaning kuchi uning hissiy va madaniy aks sado berish qobiliyatidadir. Chuqur jalb qilish mumkin:

International Conference on Educational Discoveries and Humanities

Hosted online from Moscow, Russia

Website: econfseries.com

16th January, 2025

- Musiqa hissiyotlar va ijtimoiy harakatlarni qanday aks ettirishi yoki ta'sir qilishini o'rganish.

- Asarning tarixiy va madaniy fonini tushunish (masalan, Betxovenning 9-simfoniyasining siyosiy voqealardagi roli).

- Aks ettirish mashqlari, musiqaga hissiy javoblarni yozish kabi, bu mahoratni kuchaytirishi mumkin.

Virtual va birgalikda ta'lim muhitlarining roli

1. Virtual Muhit

Virtual muhit musiqiy ta'lim va qadrlashni oshirishning innovatsion usulini taklif etadi. Mana siz sanab o'tgan ballarning kengayishi:

Interaktiv Vositalar

- Onlayn musiqa nazariyasi o'yinlari: shunga o'xshash platformalar musictheory.net yoki ToneSavvy musiqa nazariyasini o'rganishni qiziqarli va gamified mashqlari orqali jalb qiladi.

- Quloq o'rgatish ilovalari: Tenuto yoki EarMaster kabi ilovalar foydalanuvchilarga eshitish qobiliyatini rivojlantirishga yordam beradi, jumladan pitch identifikatsiyasi, akkordni aniqlash va ritm aniqligi.

- Virtual haqiqat (VR) tajribalari: Immersive VR vositalari talabalarga virtual kontsert zaliga kirish, asboblarni bilan o'zaro aloqada bo'lish yoki musiqiy elementlar bilan chuqurroq aloqani yaratib, tovush manzaralarini dinamik ravishda o'rganish imkonini beradi.

Resurs Mavjudlik

- Raqamli kutubxonalar: IMSLP yoki Oxford Music Online kabi manbalar nota musiqasi, tarixiy hujjatlar va musiqaga oid ilmiy maqolalarga kirishni ta'minlaydi.

- Oqim platformalari: Spotify yoki Apple Music kabi xizmatlar o'quvchilarni turli janrlar va madaniyatlarga ta'sir qiladigan va musiqani global qadrlashga yordam beradigan pleylistlarni taklif qiladi.

- Interaktiv darsliklar: Video platformalar va ixtisoslashgan veb-saytlar asboblarni ijro etish, musiqa yaratish va ishlab chiqarish dasturlarini o'zlashtirish uchun bosqichma-bosqich o'quv qo'llanmalarini taqdim etadi.

Self Gullab-Ta'lim

International Conference on Educational Discoveries and Humanities

Hosted online from Moscow, Russia

Website: econfseries.com

16th January, 2025

- Amaliyot vositalari: SmartMusic yoki YouTube darslarda kabi veb-saytlar o'quvchilar amalda va o'z suratini ko'nikmalarini takomillashtirish imkonini beradi.
- Takrorlash va ko'rib chiqish: darslarni yoki mashg'ulotlarni pauza qilish, orqaga qaytarish va takrorlash qobiliyati o'quvchilarga diqqatni qiyin bo'limlarga qaratish imkonini beradi.
- Progress Tracking: ko'pgina ilovalar o'quvchilarga ularning yaxshilanishini kuzatish va erishish mumkin bo'lgan maqsadlarni belgilashga yordam beradigan taraqqiyot hisobotlarini taklif qiladi.

Umumiy Foyda

Virtual muhit musiqa ta'limiga kirishni demokratlashtiradi, geografik va moliyaviy to'siqlarni buzadi. Texnologiyani an'anaviy o'qitish usullari bilan aralashtirib, barcha darajadagi o'quvchilar musiqa bilan shaxsiy va mazmunli tarzda shug'ullanishlari mumkin.

2. Birgalikda ta'lim muhiti

- Hamkorlikdagi platformalar: Zoom, Microsoft Teams yoki Kahoot foster guruhini tinglash faoliyati, munozaralar va fikr-mulohaza sessiyalari kabi vositalar.
- Tengdoshlarni o'rganish: turli xil kelib chiqishi bo'lgan o'quvchilar musiqiy tushunchalarni baham ko'rishlari va global musiqa an'analari haqida kengroq tushunchaga ega bo'lishlari mumkin.
- Jonli Virtual konsertlar: Real vaqtda spektakllarga kirish talabalarga musiqani tabiiy, ijro etilgan kontekstda tahlil qilishga yordam beradi.

Samarali musiqa tinglash qobiliyatini rivojlantirish strategiyalari

1. Tuzilgan Tinglash Dasturlari

- Ritmlarni yoki melodik naqshlarni aniqlash kabi aniq ko'nikmalarga qaratilgan vazifalarni loyihalash.
- Tinglash seanslarida tanqidiy fikrlashni tezlashtirish uchun boshqariladigan savollarni kiritish.

2. Texnologiyadan foydalanish

- Tenuto yoki Meludia kabi quloqlarni o'rgatish dasturlari.
- Hamkorlikda musiqa yaratish va tinglash uchun Soundtrap kabi onlayn platformalar.

International Conference on Educational Discoveries and Humanities

Hosted online from Moscow, Russia

Website: econfseries.com

16th January, 2025

3. Loyihaga Asoslangan Ta'lim

- Talabalarni pleylistlarni boshqarish yoki musiqiy asarni birgalikda tahlil qilish uchun tayinlash.

- Musiqaning tarix, madaniyat va texnologiyalar bilan kesishishini o'rganadigan intizomiy loyihalarni yaratish.

4. Fikr va mulohaza

- Tinglash topshiriqlari haqida fikr almashish uchun Padlet yoki munozara taxtalari kabi vositalardan foydalanish.

- Peer va instruktor fikringiz tinglash va tahliliy ko'nikmalarini takomillashtirish.

Ushbu yondashuvning afzalliklari

- Inklyuzivlik: Virtual muhit geografik va jismoniy to'siqlarni bartaraf etib, turli o'quvchilarning ishtirokini ta'minlaydi.

- Enhanced Engagement: Interaktiv vositalar va gamified elementlar o'rganishni yoqimli va ta'sirchan qiladi.

- Kengroq Istiqbol: musiqiy uslublarning keng doirasiga ta'sir qilish madaniy qadrlash va tanqidiy fikrlashga yordam beradi.

Virtual va qo'shma ta'lim muhitining kuchli tomonlaridan foydalangan holda, o'qituvchilar musiqa tinglashni dinamik va boyituvchi tajribaga aylantirishlari, o'quvchilarni shaxsiy zavq olishga va musiqani tahlil qilish va qadrlash bo'yicha professional tajribaga tayyorlashlari mumkin.

Natijalar musiqani tinglash ko'nikmalarini rivojlantirishda virtual va qo'shma ta'lim muhitlarining imkoniyatlarini ko'rsatadi. Virtual platformalar turli musiqiy janrlar va uslublarga kirish imkonini yaratdi, qo'shma ta'lim muhitlari esa hamjihatlik va birgalikda o'rganish tuyg'usini rivojlantirdi. Texnologik to'siqlar va oldindan mavjud bilimlarning turlicha darajalari kabi qiyinchiliklar moslashuvchan o'qitish strategiyalari yordamida yengib o'tildi. Ushbu natijalar texnologiya va hamkorlikni pedagogikaga integratsiya qilishni qo'llab-quvvatlovchi kengroq ta'limiy tendensiyalarga mos keladi.

Xulosa

Tadqiqot natijalari shuni ko'rsatadiki, virtual va qo'shma ta'lim muhitlari musiqani tinglash ko'nikmalarini rivojlantirishda samarali bo'lib, musiqiy ta'lim uchun keng

International Conference on Educational Discoveries and Humanities

Hosted online from Moscow, Russia

Website: econfseries.com

16th January, 2025

qamrovli va inklyuziv yondashuvni taklif qiladi. Kelgusidagi tashabbuslar raqamli vositalarni takomillashtirish va yanada interaktiv hamda foydalanuvchi uchun qulay interfeyslarni yaratishga qaratilishi lozim. O'qituvchilarni virtual va an'anaviy usullarni birlashtirgan ta'lim modellari bilan tanishtirish tavsiya etiladi.

Bunday yondashuvlarning ta'sirini oshirish uchun quyidagilarni amalga oshirish tavsiya etiladi:

O'qituvchilar uchun raqamli pedagogika bo'yicha malaka oshirish imkoniyatlarini ta'minlash.

Madaniy jihatdan xilma-xil va inklyuziv tinglash materiallarini yaratish.

Ta'lim strategiyalarini doimiy ravishda takomillashtirish uchun fikr-mulohaza mexanizmlarini joriy etish.

Virtual va qo'shma ta'lim ramkalarining kuchli tomonlaridan foydalangan holda, o'qituvchilar musiqiy savodxon va tanqidiy fikrlaydigan yangi avlodni tarbiyalashlari mumkin.

Adabiyotlar.

1. Anggraini, R. R., & Fauzi, M. A. (2019). Students' perceptions: The use of Joox to enhance vocabulary and listening skill. In Proceeding of 1st Conference of English Language and Literature (CELL) (Vol. 11)
2. Bustang, B., Fansury, A. H., & Rahman, A. W. (2021). Digitalization Of Nursing English Learning Media Based on E-Book in Improving Student Learning Outcomes at Stikes Yapika Makassar. *Klasikal: Journal of Education, Language Teaching and Science*, 3(2), 71-96.
3. Lacie Burke. Learn English By Listening to Music English Live Lutfin, N., & Fansury, A. H. (2020). The Implementation Of Students Facilitator And Explaining Model Through Video Blog (Vlog) To Enhance Speaking Skill. *Exposure: Jurnal Pendidikan Bahasa Inggris*, 9(2), 391-402.
4. Gaziyeu, J. J. (2024). NAMANGAN VILOYATI TARIXI VA MADANIYATI DAVLAT MUZEYI. *Inter education & global study*, (5 (1)), 456-465.
5. Joraxanovich, G. J. (2023). PSYCHOLOGICAL FACTORS OF MUSICAL EDUCATION. *Open Access Repository*, 9(11), 8-10.

International Conference on Educational Discoveries and Humanities

Hosted online from Moscow, Russia

Website: econfseries.com

16th January, 2025

6. Собиров, Ю. Б. (2021). МЕТОДЫ ИЗМЕРЕНИЯ КОЭФФИЦИЕНТОВ ОТРАЖЕНИЯ ЗЕРКАЛ И КОЭФФИЦИЕНТОВ ПРОПУСКАНИЯ СТЕКОЛ. *Universum: технические науки*, (10-5 (91)), 5-12.
7. Gaziyeu, J. J. (2021). VOCAL MUSIC OF UZBEK COMPOSERS. In *WORLD SCIENCE: PROBLEMS AND INNOVATIONS* (pp. 260-262).
8. Gaziyeu, J. J. (2021). STYLISTIC FEATURES OF THE WORK OF FRANZ JOSEPH HAYDN. In *АКТУАЛЬНЫЕ ВОПРОСЫ СОВРЕМЕННОЙ НАУКИ И ОБРАЗОВАНИЯ* (pp. 215-217).
9. Ахадов, Ж. З., & Абдурахманов, А. А. (2017). Теплоэнергетические параметры и балансовое распределение энергии парового котла солнечных высокотемпературных установок. *Computational nanotechnology*, (1), 71-74.
10. JURAKHONOVICH, G. J., & KARIMBERDIEVICH, R. K. Renewing the System of the Country and the Role and Significance of Art and Culture in Today's New Level of Modernization in Our Life. *JournalNX*, 6(05), 7-9.
11. Шашнева, Е. Н., & Газакова, С. (2021). ОБРАЗОВАНИЕ В КУЛЬТУРЕ ТУРКМЕНИСТАНА. Печатается по решению редакционно-издательского совета Шуйского филиала ФГБОУ ВО «Ивановский государственный университет», 266.
12. Akhmedov, B. (2023). THE FIRST FORMATION PROCESSES OF UZBEK VOCAL PERFORMANCE. *Педагогика и психология в современном мире: теоретические и практические исследования*, 2(8), 126-128.
13. Syfiddinovich, A. B. (2024). MUSIQA CHOLG 'ULARINING ILK SHAKL VA TURLARI. *JOURNAL OF INNOVATIONS IN SCIENTIFIC AND EDUCATIONAL RESEARCH*, 7(2), 92-96.
14. Sayfiddinovich, A. B. (2023). AESTHETIC EDUCATION TO STUDENTS IN MUSIC CLASSES OF GENERAL SECONDARY SCHOOLS.
15. Rakhimov, I. B. (2024). WAYS TO CREATE AND USE INTERNET RESOURCES IN GEOGRAPHY LESSONS. *Экономика и социум*, (2-1 (117)), 595-599.
16. Rakhimov, I. B. (2024). METHODS FOR DETERMINING THE IMPACT OF LOCAL ENVIRONMENTAL PROBLEMS ON HUMAN

International Conference on Educational Discoveries and Humanities

Hosted online from Moscow, Russia

Website: econfseries.com

16th January, 2025

-
- HEALTH. MODERN PROBLEMS AND PROSPECTS FOR ORGANIZING A HEALTHY LIFESTYLE AND PROPER NUTRITION, 1(01).
17. Ikhtiyor, R. (2024). Using the Kahoot Education Platform to Create E-Learning Resources in Geography Education. *Journal of New Century Innovations*, 67(4), 19-23.
 18. Baxtiyor o'g'li, R. I. (2023). UMUMTA'LIM MAKTABLARIDA GEOGRAFIYANI O'QITISHNING ZAMONAVIY TA'LIM VOSITALARIDAN FOYDALANISH.
 19. Абдурахмонов, Б. М. (2023). УЧЕБНО-ПРАКТИЧЕСКИЕ КЛУБЫ КАК МЕТОДИЧЕСКИЕ УСЛОВИЯ РЕАЛИЗАЦИИ ОБРАЗОВАТЕЛЬНО-ВОСПИТАТЕЛЬНОГО ПОТЕНЦИАЛА В ВУЗАХ (ИЗ ОПЫТА КЛУБА "ГЕОГРАФ-ИССЛЕДОВАТЕЛЬ"). In *Современное географическое образование: проблемы и перспективы развития* (pp. 384-389).
 20. Abduraxmonov, B. M. (2023). TABIIY GEOGRAFIYA DARSLARI UCHUN KARTOGRAFIK KATALOG YARATISH. *Research and education*, 2(5), 319-325.
 21. Суслов, В. Г., & Абдурахмонов, Б. М. (2020). Построение урока географии на основе деятельностного подхода. *География и экология в школе XXI века*, (2), 39-42.
 22. Акабоев, И. З., Хакимов, М. М., & Турдалиев, И. Э. (2023). ЗНАЧЕНИЕ ЭКОЛОГИЧЕСКИХ КАРТ В ОХРАНЕ ПРИРОДЫ И ОКРУЖАЮЩЕЙ СРЕДЫ. *Экономика и социум*, (6-1 (109)), 593-598.